

Abdullah Adsız

<https://orcid.org/0009-0005-5806-7974>

Assistant Principal, Mazıdağı Gazi Primary School, Türkiye, adsizabdullah21@gmail.com

Recep Yetiştiren

<https://orcid.org/0009-0002-7053-6276>

Director, Mazıdağı Gazi Primary School, Türkiye, yetistirenrecep@gmail.com

Murat Özten

<https://orcid.org/0009-0005-6507-5855>

Teacher, 700th Year Secondary School, Türkiye, murat_oz24@hotmail.com

Erdal Güngör

<https://orcid.org/0001-0002-0009-2067>

Assistant Principal, Çeltikli Secondary School, Türkiye, erdalgnr2013@hotmail.com

Sevim Ertit

<https://orcid.org/0009-0000-9607-9240>

Teacher, Abdulkadir Perşembe Kindergarten, Türkiye, sevimertit@hotmail.com

Tuba Ateş

<https://orcid.org/0009-0003-5738-4607>

Teacher, Abdulkadir Perşembe Kindergarten, Türkiye, tuba_ates@icloud.com

Seda Ata

<https://orcid.org/0009-0009-4989-7844>

Teacher, Abdulkadir Perşembe Kindergarten, Türkiye, meralcikarann@gmail.com

Betül Kılıç Gilik

<https://orcid.org/0009-0002-0989-3645>

Teacher, Abdulkadir Perşembe Kindergarten, Türkiye, bkilicgilik@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Adsız, A., Yetiştiren, R., Özten, M., Güngör, E., Ertit, S., Ateş, T., Ata, S., & Kılıç Gilik, B. (2025). Rehber Öğretmenlerin Dönüşümsel Liderlik Davranışlarının Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri. *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 26-35.

Rehber Öğretmenlerin Dönüşümsel Liderlik Davranışlarının Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri

Öz

Bu çalışmanın amacı, rehber öğretmenlerin dönüşümsel liderlik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılık üzerindeki etkilerini incelemektir. Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez Sur ve Bağlar ilçelerinde çalışan 7895 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenen 200 öğretmen oluşmaktadır. Bu araştırmada Meyer, Allen ve Smith (1993) tarafından geliştirilmiş olan ve Dağlı, Elçiçek ve Han (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan “Örgütsel Bağlılık Ölçeği” ile Taş ve Çetiner’in 2007 yılında geliştirmiş olduğu “Dönüşümcü Liderlik Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri, t-testi ve ANOVA hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, rehber öğretmen, Örgütsel Bağlılık, Dönüşümcü Lider

The Effects of Counsellors' Transformational Leadership Behaviours on Organisational Commitment

Abstract

The purpose of this study is to examine the effects of transformational leadership behaviours of guidance counselors on teachers' organisational commitment. The population of the study consists of 7895 teachers working in Sur and Bağlar districts of Diyarbakır centre in the 2023-2024 academic year. The sample of the study consists of 200 teachers determined by random sampling from the population. In this study, the ‘Organisational Commitment Scale’ developed by Meyer, Allen and Smith (1993) and adapted into Turkish by Dağlı, Elçiçek and Han (2018) and the ‘Transformational Leadership Scale’ developed by Taş and Çetiner in 2007 were used. In the analysis of the research data, arithmetic mean, standard deviation, frequency, percentage values, t-test and ANOVA were calculated.

Keywords: Teacher, mentor teacher, Organisational Commitment, Transformational Leader

Giriş

Günümüz dünyasında teknolojideki hızlı değişim ve gelişmeler örgütlerin etkin yönetilmesini gerektirmektedir. Eğitim kurumlarının en temel bileşeni örgütlerdir. Okul örgütlerin hedefleri şunlardır: zamanın taleplerine yanıt olarak insan kaynaklarını disipline etmek, keşfetme ruhuyla, sorumluluk duygusuyla, bağımsızlıkla ve sosyallikle geliştirmektir. Bir okulun sınırlı kaynaklarıyla bu hedeflere en üst düzeyde ulaşmak, liderlik vasıflarına sahip eğitimciler gerektirir. Eğitim kurumlarının yönetimini kolaylaştırmak için rehber öğretmenler ile okulda çalışan diğer öğretmenlerin birlikte çalışması kaçınılmazdır. Çalışma ortamının yaratılmasında okul liderlerinin rolü kritik öneme sahiptir. Rehber öğretmenlerin liderlik tarzı, okulda görev yapan öğretmenlerin verimliliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Liderlik son yıllarda üzerinde çokça çalışılan bir kavramdır ancak tanımı litartürde farklılık göstermektedir. Literatürde; “grup liderliği aracılığıyla koordinasyon sağlamak, mevcut durumu sorgulamak, gerekirse kuralları değiştirmek kararlar almak ve bu kararları üyelere etki edecek şekilde uygulamak” olarak tanımlanmaktadır. Örgütün ortak bir amaç verme ve bu hedefe ulaşma yeteneğine sahip olmak olarakta tanımlanmaktadır. Üyeleri ile sürekli etkileşim halinde olup ve onları bu konuda motive etmektedir (Sousa, 2003). Liderlik ve eğitimcinin net bir şekilde birbirinden ayıramaz ve biri tam olarak diğeri olarak tanımlanamaz. Yönetim ve liderlik birbirini tamamlayan iki kavramdır. Liderleri eğitimcilerden ayıran en temel özelliklerden biri

"kendi sınırlarının çok ötesinde etki sahibi olunması, dikkatini vizyona, motivasyona ve değerlere vermesidir. Soyut faktörlere odaklamak, uzun vadeli plan yapmak, değişime ve yeniliğe açık olmak ve başa çıkabilecek politik becerilere sahip olmak ayrıca özelliklerindedir (Aslanargun, 2007). Günümüzde teknolojik unsurlardaki sürekli gelişim ve değişim çevresel ve sosyo-ekonomik koşulların da değişmesine neden olmakta ancak küreselleşen dünya örgütler için de sürekli gelişim ve değişimi gerektirmektedir. Modern liderlik yaklaşımlarından biri olan dönüşümcü liderlik yaklaşımı tüm bu değişime cevap verebilecek bir liderlik anlayışıdır. Dönüşümcü liderler, takipçileriyle ortak bir vizyon ve sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturur, takipçilerinin bunu başarmada yaratıcı olmalarına olanak tanır ve örgütün uyum sağlamasına yardımcı olur. Yeni durumlara uyum sağlayan ve kuruluşun ömrünü uzatmak için kuruluş içindeki değişiklikleri etkinleştirendir. Dönüşümcü liderlik hedef başarısını en üst seviyeye çıkarmaktır. Mevcut kültürü değiştirerek örgütün işleyişini ve yapısını etkiler. Değişim sürecinde mevcut fonksiyonları kontrol altına alarak astlarıyla birlikte vizyon belirlemeli, astlarına motivasyon ve moral aşan kişidir (Kandemir, 2018). Örgütsel güven kavramı, diğer örgütlerde olduğu gibi eğitim kurumları içinde önemli bir kavramdır. Okul paydaşlarından olan öğrenciler, öğretmenler, diğer çalışanlar ve veliler arasında güven hissinin pozitif yönde oluşması, sosyal bağların gelişmesine, pozitif bir okul ikliminin oluşmasına, akademik başarının yükselmesine kısacası okul hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlayabilir. Bir eğitim kurumunda öğrenci, veli ve idare ile en çok iletişim halinde olan grup öğretmenlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin kurumlarda güven duygusu taşıması çok önemlidir. Çünkü öğretmenlerin içerisinde bulunduğu güven veya güvensizlik duygusu okuldaki tüm birimlere yansır. Okullarda örgütsel güven kavramının ehemmiyetinin bilincinde olunması ve bu yönde çalışmaların yapılması okul içerisindeki iletişimde artmasını sağlayacaktır. Böylelikle başarı ve etkileşim yükselirken, bireylerin örgüt amaçlarına ulaşması hususunda özgüvenleri de artmış olacaktır (Hoy & Tarter, 1999). Öğretmenlerin örgütsel düzeyine ve bağlılığına etki eden unsurlara dair birtakım araştırma çalışmaları mevcuttur. Bu araştırma çalışmalarında okul kültürünün öğretmenlerin örgütsel bağlılığını teşvik etme ve artırma yönünden faydalı olduğu ifade edilmiştir (Sezgin, 2010; Yüceler, 2009). Özetle okul kültürünün sağlam olduğu okullarda öğretmenlerin bağlılıklarının da arttığı ifade edilebilir. Bunların yanı sıra öğretmenlerin ekip ve bireysel güçlendirme seviyelerine dair algılarıyla bağlılık duyguları arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Bogler & Somech, 2004). Çalışmalara bakıldığında farklı okul paydaşlarıyla olan sosyal ilişkiler öğretmenlerin örgütsel bağlılığı üzerinde önemli bir rol oynar. Rehber öğretmenler, yöneticiler, müfettişler (Çelebi & Korumaz, 2016) öğrenciler, iş arkadaşları (Durusu ve Cemaloğlu, 2019) ile olan ilişkilerin tamamı öğretmenlerin bağlılığı üstünde pozitif bir etki taşır. Rehber öğretmenlerin ile olan ilişkilerle

birlikte desteği ve liderliği de öğretmenlerin bağlılığı üzerinde etkilidir (Singh & Billingsley, 1998). Liderlik tarzlarına bakıldığında öğretmenlerin örgütsel bağlılığını etkileyen önemli unsurlardan bir tanesi de diğer eğitimcilerin sergilemiş olduğu dönüşümcü liderlik davranışıdır (Buluç, 2009; Çoğaltay, Karadağ & Öztekin, 2014). Dönüşümcü liderlik, örgütsel değişimin engellenmesinde veya desteklenmesinde önemli rol oynadığından okulların geliştirilme sürecinde en önemli liderlik çeşitlerinden bir tanesidir (Bass & Avolio, 1994). Dönüşümcü liderlik davranışı, öğretmenler arasında okula ilişkin bağlılık duygusunu teşvik eden, kişisel gelişim için destek ve açık rehberlik sağlayan, okul başarısını teşvik etmeyi hedefleyen örgütsel değişiklikleri kolay hale getiren davranış ve eylemleri kapsamaktadır (Leithwood & Jantzi, 2000). Gerçekleştirilen pek çok çalışma, rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışı sergilemesinin öğretmenlerin örgüte karşı duymuş olduğu bağlılık düzeyine pozitif yönde etki ettiğini göstermiştir (Koutsoukos & Panta, 2018). Dönüşümcü liderler, öğretmenleri motive edip güçlendirerek onların performanslarını yükseltmesini sağlayabilir bu durumda öğrenci memnuniyetinin ve başarı seviyelerinin artmasıyla neticelenebilir. Okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları göstermeleri ve bu davranışların öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkilerinin araştırılması, eğitim sisteminin geliştirilmesine ilişkin ciddi bir adım olabilir. Dolayısıyla bu açıdan araştırma çalışmasında; okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın alt problemleri;

- “Okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları; kıdem, eğitim durumu ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?”

- “Öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri; kıdem, eğitim durumu ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?”

- “Okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla diğer öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?”

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada “ilişki tarama modeli” kullanılmıştır. Okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile diğer öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi ve her iki değişkenin sosyodemografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez Sur ve Bağlar ilçelerinde görev yapan 7895 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme yoluyla ile belirlenen 200 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlerin kişisel özellikleri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	109	54,5
Erkek	91	45,5
Eğitim Düzeyi		
Lisans	166	83,0
Lisansüstü	34	27,0
Kıdem Düzeyi		
1-9	74	37,0
10-19	85	42,5
19 ve üstü	41	20,5

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılanların %54,5'i erkektir. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin %83,0'ı lisans eğitim düzeyine sahip olduğu bu durum ülkemizde yapılan lisansüstü çalışmalarında beklenen bir durumdur son olarak katılımcıların %42,5'i 10-19 kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

1.3. Verilerin Analizi

Çalışma verileri SPSS-22.0 programına aktarıldıktan sonra verilerin normalliğine ilişkin analizler yapılmıştır. Verilerin normal dağıldığı sonucuna varılmıştır. Araştırma verileri analiz edilirken aritmetik, standart sapma, frekans, yüzde, t-testi ve ANOVA. Ayrıca korelasyon analizi de kullanıldı.

2. Bulgular

Bu bölümde araştırmanın bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 2. Okul rehber öğretmenlerin Dönüşümcü liderlik Davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık üzerindeki Cinsiyet Değişkenleri Bağımsız T-Testi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Dönüşümcü Liderlik Ölçeği	Kadın	109	2,87	,101	0,471	920	,108*
	Erkek	91	3,07	,95			
Örgütsel Bağlılık Ölçeği	Kadın	109	2,90	,128	,635	689	,115
	Erkek	91	3,01	,69			

*p<.05

Tablo 2 incelendiğinde bağımsız örneklem t testi, okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarının öğretmenlerin cinsiyet

değişkenine göre anlamlı bir fark görülmemiştir. Dönüşümcü Liderlik Ölçeği: $[t(471)=-.920, p< .05]$. Örgütsel Bağlılık Ölçeği: $[t(635)=.689, p< .05]$. Araştırmanın alt probleminde rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Okul rehber öğretmenlerin Dönüşümcü liderlik Davranışları ile Örgütsel Bağlılık Eğitim Durum Değişkenlerinin Bağımsız T-Testi

Boyut	Kadro Durumu	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Dönüşümcü Ölçeği	Liderlik Lisans	166	3,30	,81	1,475	580	,129
	Yüksek Lisans	34	2,97	,95			
Örgütsel Ölçeği	Bağlılık Lisans	166	3,14	,101	,670	973	,188*
	Yüksek Lisans	34	3,10	,79			

Tablo 3 incelendiğinde okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile örgütsel bağlılık düzeylerinin, öğretmenlerin eğitim durumuna göre anlamlı şekilde farklılık göstermediği görülmüştür. Dönüşümcü Liderlik Ölçeği: $[t(1,475)=-.580, p< .05]$. Örgütsel Bağlılık Ölçeği: $[t(670)=-.973, p< .05]$. Araştırmanın alt probleminde rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık kıdem düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Okul rehber öğretmenlerin Dönüşümcü Liderlik Davranışları ile Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Kıdem Durum Değişkenlerinin Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Kıdem	N	\bar{X}	ss	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Kareler ort. sd	F	p	Anlamlı fark
Dönüşümcü Liderlik Ölçeği	1-9	74	3,10	,84	Gruplar arası	,687	687 ,471	1,457	,135	---
	10-19	85	2,75	,74	Gruplar içi	,789	754 ,610			
	19 ve Üstü	41	2,93	,99	Toplam	,691	581 ,254			
Örgütsel Bağlılık Ölçeği	1-9	74	3,24	,80	Gruplar arası	,974	691 ,851	1,830	,140	*B>A *A>C
	10-19	85	3,16	,73	Gruplar içi	1,687	458 ,693			
	19 ve Üstü	41	3,17	,79	Toplam	791	697 ,472			

Tablo 4 incelendiğinde okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin, kıdem değişkenine göre farklılık göstermediği görülmüştür. Dönüşümcü Liderlik Ölçeği: [F(1,457)=.135, p< .05]. Örgütsel Bağlılık Ölçeği: [F(1,830)=.140, p< .05]. Araştırmanın alt probleminde okul rehber öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasında ki ilişki derecesi incelenmiş ve sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Okul rehber öğretmenlerin Dönüşümcü liderlik Davranışları ile Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Analizi

“Korelasyon Analizi”		
	“Dönüşümcü Liderlik Ölçeği”	“İş Doyumu Ölçeği”
Dönüşümcü Ölçeği	Pearson Correlation	0,06
	“Sig. (2-tailed)”	,461**
	n	200
İş Doyumu Ölçeği	Pearson Correlation	,461**
	Sig. (2-tailed)	,000
	n	200

** “Correlation is significant at the “0.01 level (2-tailed)”

Tablo 5 incelendiğinde iki değişken arasında doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik ve öğretmenlerin örgütsel bağlılık arasında 0,06 seviyesinde pozitif yönlü (0,461) kuvvetli bir ilişki bulunmaktadır. Farklı bir deyişle, rehber öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik seviyelerinde artış gerçekleştikçe örgütsel bağlılık düzey seviyelerinde de gözle görülür bir artış gerçekleşmektedir. Araştırmada dönüşümcü liderlik ölçeği ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık ölçeği arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

Sonuç

Bu çalışmada nicel araştırma modellerinden ilişkiyel tarama modeli esas alınmıştır. 200 öğretmen çalışmaya dâhil edilmiştir. Öğretmenlerin algılarına göre okul rehber

öğretmenlerin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri ele alınmıştır. Okul rehber öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik davranışlarının öğretmenlerin eğitim durumu, kıdem türü ve cinsiyete göre farklı değişkenler bakımından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Birinci alt problemde okul rehber öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark taşımadığı görülmüştür. Bu bulgu, Toksöz'ün (2010) yapmış olduğu çalışmanın sonucuyla örtüşmektedir. Söz konusu çalışmaya göre, öğretmenlerin dönüşümcü liderlik algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılık taşımadığı gözlemlenmiştir. Chen ve Francesco (2000), cinsiyet değişkeninin örgütsel bağlılık üstünde anlamlı bir etki taşımadığını ifade etmiştir. Bu doğrultuda cinsiyet değişkeninin örgütsel bağlılık ve dönüşümcü liderlik seviyesine dair algılar üzerinde önemli bir etkisinin olmadığı ifade edilebilir. Bir diğer alt bulguya bakıldığında okul rehber öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin öğretmenlerin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Bıçak (2021 tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılığa yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Cici (2021) tarafından yapılmış oldukları dönüşümcü liderlik çalışmalarında eğitim durumuna göre farklılaşma olmadığı neticesine varmışlardır. Bir diğer alt problem bulgusunda okul rehber öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin, kıdem değişkenine göre farklılık oluşturmadığı izlenmiştir. Kiriş & Aslan (2019) tarafından dönüşümcü liderlik hakkında gerçekleştirilen araştırma çalışmasında da öğretmenlerin, kıdem basamağındaki öğretmenlerle farklılık göstermediği ifade edilmiştir. Bozkurt (2020), ise kamu çalışanlarına ilişkin yapmış olduğu örgütsel bağlılık çalışmasında puanlarıyla yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma tespit etmemiştir. Son alt problem bulgumuzda ise okul rehber öğretmenlerinin dönüşümcü liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasında doğrusal bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırma neticesinde edinilen bulgular doğrultusunda şu tavsiyeler verilebilir: Daha detaylı ve geniş inceleme için nicel ve nitel yöntemin beraber kullanıldığı karma yöntemden yararlanılabilir. Benzer bir çalışmaya okul rehber yöneticilerini de dâhil edilerek daha geniş boyutta neticelere ulaşılabilir.

Kaynaklar

- Aslanargun, E. (2007). Okul - Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (18), 119-135.
- Bass, B. M. ve Avolio, B. J. (Ed.). (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.

- Bıçak, H. (2021). *Okul yöneticilerinin kullandıkları motivasyonel dil ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Bogler, R. ve Somech, A. (2004). Influence of teacher empowerment on teachers' organizational commitment, professional commitment and organizational citizenship behavior in schools. *Teaching And Teacher Education*, 20(3), 277-289.
- Bozkurt, Ş. (2020). *Dönüşümcü Liderlik ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Kamu Çalışanları Üzerine Bir Araştırma* [Yüksek lisans tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi]. Yök Tez.
- Buluç, B. (2009). Sınıf öğretmenlerinin algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(57), 5-34.
- Chen, Z. X. & Francesco, A. M. (2000). Employee Demography, Organizational Commitment, and Turnover Intentions in China: *Do Cultural Differences Matter?* *Human Relations*, 53(6), 869–887.
- Cici, B. (2021). *Okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin örgütsel bağlılık ve motivasyonla ilişkisi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yök Tez.
- Çelebi, N. & Korumaz, M. (2016). Teachers' loyalty to their supervisors and organizational commitment. *Educational Research and Reviews*, 11(12), 1161–1167.
- Çoğaltay, N., Karadağ, E. & Öztekin, Ö. (2014). Okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılığına etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(4), 483-500.
- Durusu, H. & Cemaloğlu, N. (2019). Öğretmenlerin yıldırma yaşama, işyeri arkadaşlık algısı ve örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 20-38.
- Han, B., Dağlı, A., & Elçiçek, Z. (2018). Örgütsel Bağlılık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1788-1800.
- Hoy, W. K. & Tarter, C. J. (1999). Organizational justice in schools: No justice without trust. *International Journal of Educational Management*, 18(4), 250- 259.
- Kandemir, M. (2018). *Kadın müdürlerin dönüşümcü liderlik davranışının öğretmenleri örgütsel bağlılığına etkisinde motivasyonun aracı rolü* [Yüksek lisans tezi, Ticaret Üniversitesi-İstanbul]. Yök Tez.
- Karip, E. (1998). Dönüşümcü liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 443-465.
- Kiriş, B., & Aslan, H. (2019). Okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özellikleri ile öğretmenlerin mesleki benlik saygıları arasındaki ilişkiye yönelik öğretmen algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1656-1675.
- Koutsoukos, M. & Panta, D. (2018). Connection of teachers' organizational commitment and transformational leadership: A case study from Greece. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 17(8), 89- 106.

- Leithwood, K. & Jantzi, D. (2000). The effects of transformational leadership on organizational conditions and student engagement with school. *Journal of Educational Administration*, 38 (2), 112-129.
- Meyer, J., Allen, N. & Smith, C. (1993). Commitment to organizations and occupations: Extension and test of a three-component conceptualization. *Journal of Applied Psychology*, 78, 538-551.
- Sezgin, F. (2010). Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılığının Bir Yordayıcısı Olarak Okul Kültürü. *Eğitim ve Bilim*, 35 (156).
- Singh, K. & Billingsley, B. S. (1998). Professional support and its effects on teachers' commitment. *The Journal of Educational Research*, 91(4), 229-239.
- Sousa, D. A. (2003). *The leadership brain: how to lead today's schools more effectively*. Thousand Oaks. Corwin Press.
- Toksöz, S. (2010). *21. Yüzyılın liderlik anlayışı olarak okul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik özelliklerinin öğretmenlerin algılarına göre değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Yüceler, A. (2009). Örgütsel bağlılık ve örgüt iklimi ilişkisi: Teorik ve uygulamalı bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 445-458.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.